

๒ บุณยาพาเข้ากรุง

โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
เอกสารเสริม เล่มที่ ๓๓

บุญพาเข้ากรุง

โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

คุณธรรม ๔ ประการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

๑. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง
๒. การข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดีนั้น
๓. การอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
๔. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริตและรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

นายเพียร นางบาง มีลูกสาวสองคน คนโตชื่อ บุญพา อายุ ๑๗ ปี คนเล็กชื่อ บุญพอ อายุ ๑๔ ปี

ทั้งบุญพา และบุญพอ ไม่อยากอยู่บ้านทำนา อยากไปทำงานที่กรุงเทพฯ ทุกคืนสองคนพี่น้องนอนคุยกันเรื่อง ไปทำงานที่กรุงเทพฯ

บุญพา “ให้พี่ไปก่อนก็แล้วกัน บุญพอยังเด็กนัก พี่จะไปหา งานให้ได้งานอะไรดีก็จะบอกมา”

บุญพอ “ฉันอยากไปพร้อมพี่จังเลย เห็นใคร ๆ เขาว่าที่กรุงเทพฯ นะสวยมีงานให้ทำมาก ไม่ต้องตากแดดทำนา เหมือนอย่างบ้านเรา”

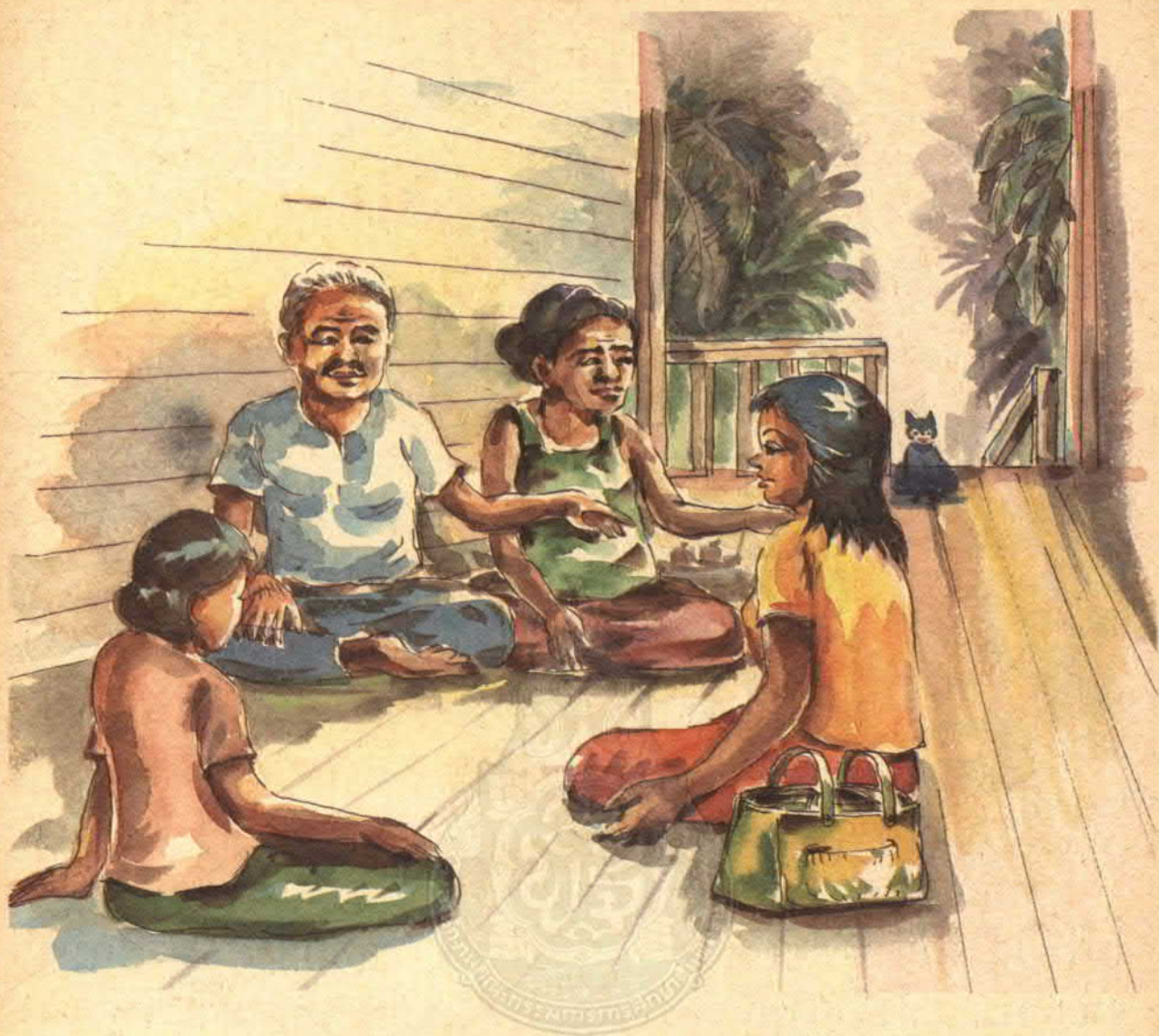
นายเพียรและนางบางไม่อยากให้ลูกสาวไปไกลตา

นางบาง “อยู่บ้านมันก็เท่านั้นนะพี่ ทำนา วันแล้ววันเล่ามันก็ไม่
ร่ำรวยขึ้นเลย”

นายเพียร “แล้วแกว่าไปกรุงเทพฯ นะมันจะรวยขึ้นงั้นรี ฉันไม่ค่อย
จะไว้ใจ คนไปกรุงเทพฯ นะ เสียคนก็มากนะ ญาติพี่น้อง
ก็ไม่มีฝากฝังเด็กมันก็เป็นสาว จะไปหวังว่าจะพบคน
ดีนะ เผื่อไม่พบละมีแยไปหรือ”

นางบาง “ใครจะรู้ อาจจะเจอคนดี ๆ รวยมาก ๆ ลูกเราก็
สวยนะ พี่เพียรอย่าลืม”

สองคนผิวเมียปรึกษากันวันแล้ววันเล่า เพราะได้ยินแต่เรื่องคน
หลอกเอาผู้หญิงสาวสวย ๆ อย่างบุญพาไปขายตัวที่กรุงเทพฯ
เสียมากมายก่ายกอง

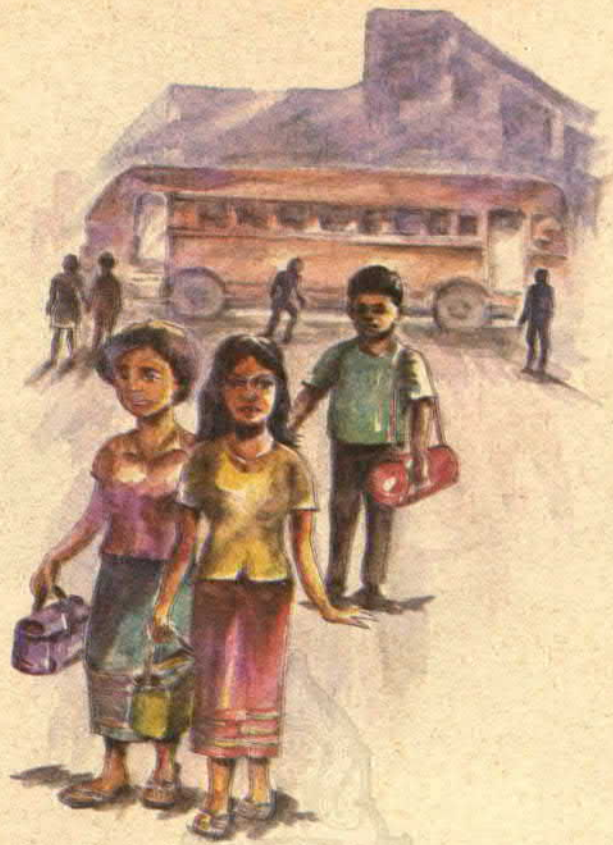

ในที่สุด นายเพียร นางบางก็ยอมให้บุญพาไปทำงานที่กรุงเทพฯ เพราะมีจินดาเพื่อนบ้านไปด้วย จินดาบอกว่าจะไปหาพี่สาวที่กรุงเทพฯ ให้เขาช่วยหางานดี ๆ ให้ทำ

บุญพาสัญญากับพ่อแม่ว่า จะเขียนจดหมายมาบ้านบ่อย ๆ แล้วก็จะส่งเงินมาให้

บุญพา “ฉันจะเขียนจดหมายมาแล้วก็จะหางานให้บุญพอด้วย พอได้งานดีก็จะส่งเงินค่ารถมาให้”

บุญพอ “อย่าลืมนะพี่”

จินดาพบคนรู้จักกันบนรถขนส่ง ช้อนบุญช่วย เขาบอกว่าไม่ให้ไว้ใจคนที่ไม่รู้จัก เพราะผู้หญิงสาว ๆ ถูกผู้ชายหลอกมาขายตัวมาก ถึงผู้หญิงก็เถอะไว้ใจไม่ได้ ที่เป็นแม่เล้าหาผู้หญิงมาขายตัวก็มีมาก

บุญช่วยแนะนำว่า “แท็กซี่ก็อย่าไปขึ้นเที่ยววะ ดีไม่ดีจะพาเข้าช่องผู้หญิงหากิน ไว้ใจใครไม่ได้ดอก เรายังไม่เคยเข้ากรุงด้วย”

จินดา “แล้วเราจะไปหางานที่ไหนล่ะพี่”

บุญช่วย “ฉันจะพาไป ฉันก็กำลังจะหางานเหมือนกัน ทำงานแล้วกลับไปบ้าน ถ้ากลับมาอีกเขาก็ไม่จ้างเราแล้ว”

ทั้งสามจึงพากันเดินไปตามถนน เพื่อไปหางานตามสำนักจัดหางาน

บุญพารับจ้างทำงานบ้าน ต้องซักผ้า รีดผ้า ถูเรือน ทำความ
สะอาดอื่น ๆ บุญพาไม่เคยใช้เตารีดไฟฟ้า ดังนั้นพอรีดเข้า ผ้าก็
หดไหม้เป็นรูใหญ่

นาย “ตาย ! รู้ไหม เสื้อตัวนี้ราคาเป็นพัน รีดยังไงให้ไหม้ไปได้
รอยเบื้อเรื่อ ฉันต้องหักเงินเดือนแกละ รู้ไหม จะมารับ
จ้างเขานะ มันต้องทำเป็นเสียก่อน นี่ไม่เป็นเลย ฉันจะให้
เงินเดือนมากได้อย่างไร”

ที่บ้านนายจ้างของบุญพาใช้เตาแก๊สทำอาหาร ซึ่งบุญพาไม่เคยใช้มาก่อน เมื่อนายสอน บุญพาก็พยายามจำ แต่มันก็มีการผิดพลาดจนได้

บุญพาเปิดเตาแก๊สไว้อย่างไม่ทันจะติด แต่ไม่ได้เปิดท่อที่ถังแก๊ส เมื่อเปิดอีกที่หนึ่งไฟจึงลุกพรึบขึ้น บุญพากำลังก้มลงไปดู ไฟจึงไหม้ผมบุญพา

บุญพา “ตายแล้วคุณขา ช่วยด้วย”

นาย “นี่ดีแต่เปิดหน้าต่างไว้นะ ถ้าปิดประตู หน้าต่างไว้หมดละก็จะต้องไหม้ดำเป็นตอตะโกแน่ บ้านก็คงจะถูกไฟไหม้ด้วย เด็กอะไร สอนไม่รู้จักจำ”

ที่บ้านบุญพามาอยู่นั้นใช้เครื่องไฟฟ้าทั้งนั้น คุณนายสอนบุญพาให้ระวังเรื่องการใช้ไฟฟ้า ให้ระวังตอนที่เสียบปลั๊กหรือดึงปลั๊กไฟฟ้าออกมาไม่ให้มือเปียก และเนื่องจากเสียบค่าไฟฟ้าแพงจึงจะต้องคอยปิดไฟฟ้าเมื่อไม่ต้องการใช้แล้ว

แต่วันนั้น บุญพาเพลินไป รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มือเปียกไปจับปลั๊กไฟเข้า ทำให้แขนชาเพราะถูกกระแสไฟ กระแสไฟฟ้าที่บ้านนั้นมีเครื่องตัดไฟฟ้าได้เอง บุญพาจึงรอดจากการถูกไฟดูดไปได้

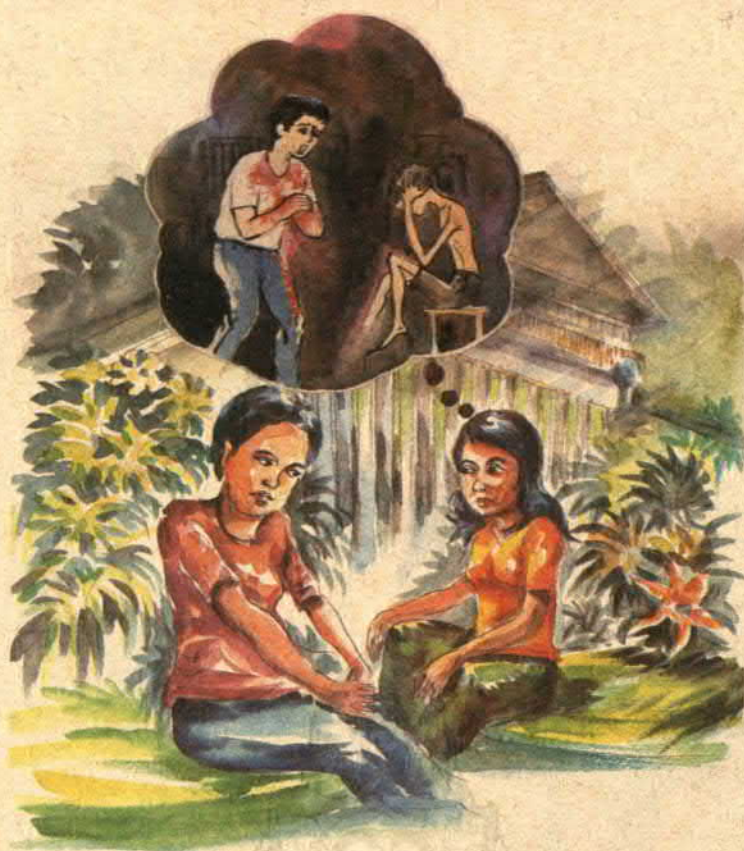
แม่นายจะสอนแล้วสอนอีก แต่บุญพาก็จำอะไรไม่ค่อยจะได้ ทำอย่างนี้ก็ไปผิดอย่างนั้น การมาทำงานในเมืองถ้าไม่เคยรู้และเตรียมตัวมาก่อน บุญพารู้สึกว่ามันแสนยากจริง ๆ

จินดา มาหาบุญพาที่บ้าน

จินดา “นี่บุญพา เราไปทำงานที่โรงงานเบตเตอร์ ได้วันละ หกสิบบาท แต่ต้องเช่าบ้านเขาอยู่เดือนละห้าร้อยบาท ซื้ออาหารกินเองสามมื้อวันละสี่ห้าสิบบาท”

บุญพา “แล้วมันจะพอหรือจินดา ได้เดือนละพันแปดร้อย วัน ไหนหยุดก็ถูกเขาหัก ค่าอาหารก็ตกเดือนหนึ่งพันสี่พันห้า แล้วค่าเช่าบ้านอีกห้าร้อยเห็นชัด ๆ ว่าสู้อยู่ตามบ้าน อย่างฉันไม่ได้না”

จินดาเล่าว่า การทำงานในโรงงานอย่างนี้ทางการยัง
ควบคุมไม่ดีพอ เขามีสารพิษ ทำให้คนงานเจ็บป่วย
มาก จินดาจึงคิดจะหางานอื่นทำ

จินดา “จริงนะ ถ้าเราขยันไปเรียนตัดเย็บเสื้อผ้าหน่อยก็จะดีจะได้
ไปทำงานตามร้านตัดเสื้อ เขารายได้ดีพอสมควร
จริงนะการมาทำงานมันก็ต้องเตรียมตัวมาก่อน”

บุญพา “ถึงว่าถ้าคุณเราไม่มีความรู้มันก็หางานทำลำบาก ค่า
แรงงานก็ต่ำ”

จินดา “ค่าใช้จ่ายไม่พอกับรายได้ ยังอยู่กันเป็นกลุ่มในระหว่าง
คนงานก็ชวนกันไปเที่ยวเตร่สิ้นเปลืองมาก”

นายเพียรไปอำเภอ เลยแวะดูจดหมายของบุญพา พอได้รับ
จดหมาย ก็ดีใจรีบกลับบ้าน

นางบาง “ไหนจดหมายว่าอย่างไรบ้าง บุญพาเอ็งอ่านไปซิ”

บารบัก

วันที่ 30 เมษายน 2527

พ่อ-แม่

ฉันมาอยู่ตรงเทพฯ ไม่ได้อ่าน
หนังสือมาคิดไว้ก่อน เพราะเรากำลัง
ไปเป็น ตำรวจนอกได้ไม่มาก ฉันมาเป็น
คนใช้ที่บ้านเขา โชคดีที่ได้มาอยู่
เขาสอนให้ทำขึ้น ที่นี้ แต่เราก็นั่ง
ทำจนได้ เขารัดเรือดักด้วยเขาไฟ
ผ้าอะไรก็ได้ บางวันเขาเอาไป
หอบ พอมันเขาไป 4 ปี ก็
เขียนมาไปเลย เขาจะหัว ก็นั่ง
หรือไฟฟ้า ไม่ได้อ่านเลย หรือ
เขาไปนอนมาที่เขา จะซักก็
หรือ ตอนนี้อยู่จากกลับมา
อยู่ใกล้เขา ไม่เหมือนเขา

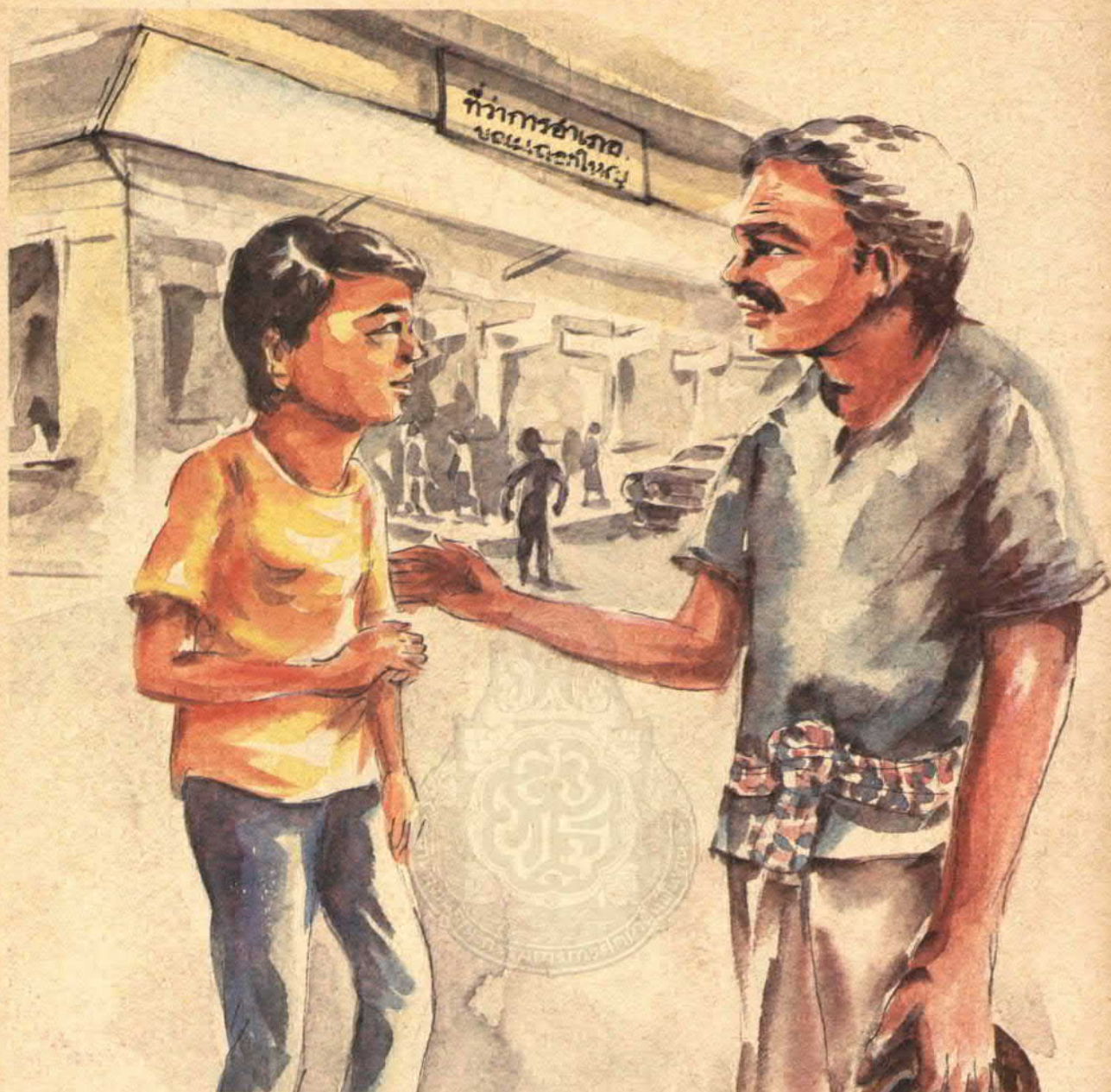
รักและคิดถึง

บุญมา

จดหมายฉบับที่สอง

บุญพาเขียนจดหมายรำพันถึงความทุกข์ยากของตนในการทำงานที่กรุงเทพฯ บุญพาทำอะไรไม่ค่อยเป็นจึงมีปัญหามาก บุญพาเล่าว่าจินดาแต่งงานไปกับบุญช่วยคนบ้านเดียวกันแล้ว บุญช่วยเป็นคนดีบุญพาคิดว่าคนดีที่จะแต่งงานด้วยได้ก็เป็นคนบ้านเดียวกันนั่นเอง บุญพาไม่มีเงินส่งให้พ่อกับแม่ เพราะเงินเดือนที่ได้ไม่พอกินพอใช้ บุญพาห้ามไม่ให้บุญพอมารุงกรุงเทพฯ เพราะชีวิตที่กรุงเทพฯ แสบจะลำบาก

ทองใบ ฉันอ่านหนังสือพิมพ์ที่ร้านกาแฟเมื่อวาน เขาบอกว่า
โรงงานในกรุงเทพฯ เอาเด็กอายุสิบสอง สิบสามไป
กักขังทำงานทั้งกลางวันกลางคืนไม่ค่อยได้หลับได้นอน
เต็มที่ เขาว่าบางคนนั่งจนเป็นโรคเหน็บชา ป่วยไข้ก็ไม่มี
การรักษา ตำรวจเขาไปจับพบว่าเด็กอดอยากป่วยไข้ไป
ก็หลายคน นายจ้างก็ดูทั้งดีทั้งทุบถ้าทำงานไม่ได้ตั้งใจ

นายเพียร นั้นสิ เห็นบุญพาก็บอกว่าจินดาไปทำงานโรงงาน เขาว่า
งานหนัก เงินค่าจ้างก็ไม่พอใช้จ่าย ลุงว่าอยู่บ้านของเรา
ดีกว่า นี่ก็อยากจะให้บุญพากลับบ้านอดอยากยากจน
ก็ยังดีกว่าไปร่อนเร่อยู่กรุงเทพฯ ไปนั่งคุยกันก่อนซิ
ทองใบ

ทองใบ

พ่อจะให้ฉันไปตามพี่จินดา ลุงจะให้ฉันเลยไปรับบุญพาด้วยไหมเดี๋ยวจะหายไปอย่างพี่สาวคนโตของฉันอีกจนเดี๋ยวนี้ยังไม่รู้ว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไรไม่ได้ข่าวเลยถูกเขาเอาไปขายเข้าช่องเสียแล้วก็ไม่รู้

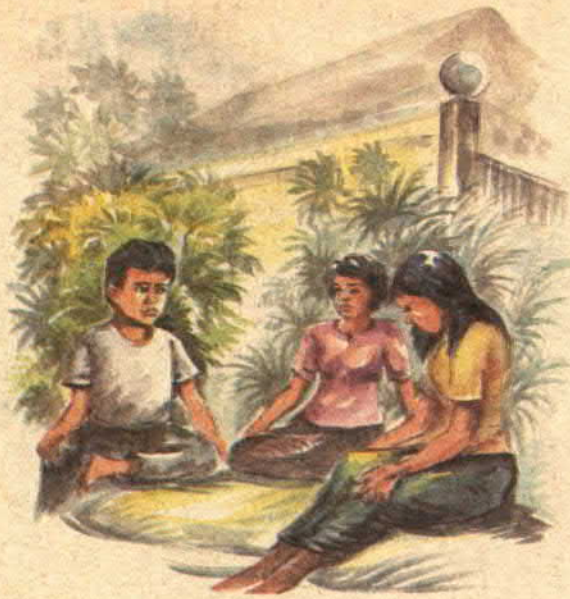
นายเพียร

เออ ทองใบไปก็เลยรับเอาบุญพามาด้วย นี่ยังดีนะที่บุญพาไปอยู่บ้านคนดี แต่อย่างนั้นก็ยังไม่สบายเลยบอกว่าทำตัวให้เข้ากับพวกชาวกรุงเขายาก เครื่องใช้ไม้สอยก็ใช้ของเขาไม่เป็น แถมยังทำของเขาเสียอีกด้วย การกินอยู่ก็ลำบากไม่เหมือนบ้านเรา

บุญพา “ทองใบมาได้ยังไงกันนี้ จะมาหางานทำที่กรุงเทพฯ หรือ”

ทองใบ “เปล่า พ่อให้มาตามพี่จินดา พี่สาวคนโตก็หายไป คนหนึ่งแล้ว ฉันไม่รู้ว่าจะไปตามหาจินดาที่ไหน ไปที่โรงงานเขาก็บอกว่าออกไปแล้ว”

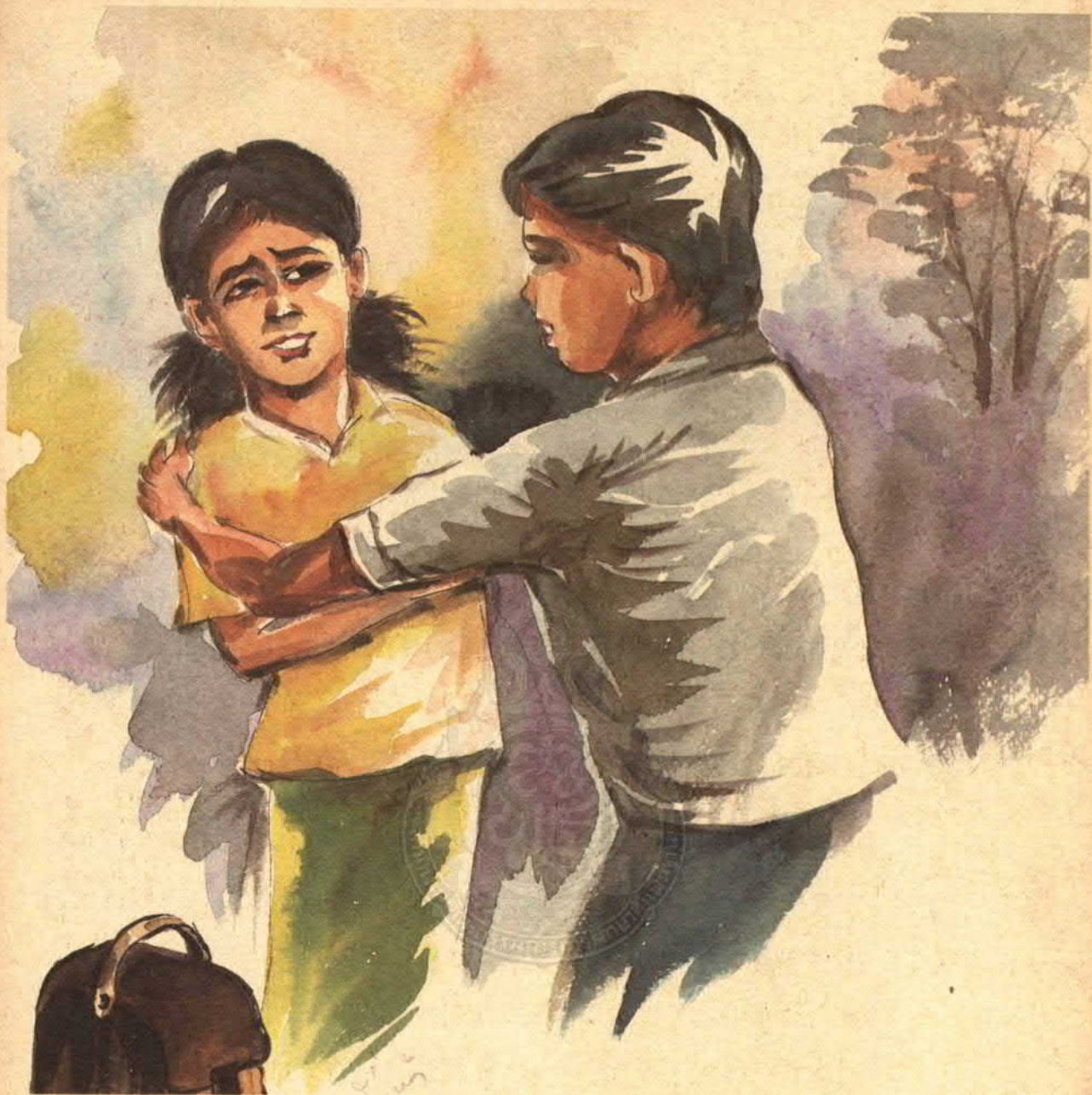
บุญพาบอกให้ทองใบไปตามหาจินดาที่สล้มแห่งหนึ่ง ทองใบก็พยายามตามไปจนพบ ชักชวนให้จินดากลับบ้าน กลับไปทำนาอีก เพราะปีนี้น้ำดี ทำนาดีกว่าทุกปี

จินดากับทองใบจึงย้อนกลับมาชวนบุญพากลับบ้าน

ทองใบ กลับบ้านของเราเถอะบุญพา ที่โน่นมองไปทางไหนก็ญาติของเราทั้งนั้น ที่นาของเรา เรากลับไปทำให้มันดีไปช่วยกันปลูกข้าว ทำไร่ กันดีกว่า

จินดา ทองใบเขาชวน เขาไม่รังเกียจที่พี่เขยของเขาจะกลับไปด้วย เราไปช่วยทำนาทำไร่ ทำบ้านของเราให้เจริญดีกว่า ฉะนั้นเรายังไม่ได้เตรียมตัวที่จะมาทำงานที่นี่

บุญพา บุญพอเขาอยากจะมา แต่นั่นยังไม่อยากให้มา อยู่กรุงเทพฯ ไม่ใช่ของง่าย ต้องระวังไม่ให้ถูกหลอก ต้องปรับตัวให้เข้ากับชีวิตความเป็นอยู่ของพวกชาวกรุง ยิ่งถ้าไม่มีฝีมืออย่างพวกเราแล้ว โอกาสที่จะหางานดี ๆ ทำแทบไม่มีเลย ถ้าบุญพอจะมาจริง ๆ ละก็ ควรจะเตรียมตัวฝึกวิชาชีพที่เจ้าหน้าที่มาเปิดสอนในหมู่บ้านเสียก่อน จะได้หางานดี ๆ ง่ายขึ้น

ทองใบ “ฉันดีใจที่บุญพาจะกลับบ้านด้วย ฉันมานี่ฉันไม่ได้มาตามพี่จินดาคนเดียวดอกนะ ฉันมาตามบุญพาด้วย ฉันคิดถึงบุญพาทุกวัน ฉันพึ่งรู้เมื่อบุญพาจากมานี่แหละว่าฉันรักบุญพา”

บุญพา “โอ้ ทองใบบอกฉันเสียแต่แรกฉันก็คงจะไม่มาแล้วแหละ พ่อคงจะดีใจที่ฉันกลับไปรักคนบ้านเดียวกัน”

- นายเพียร “ฉันดีใจที่มีทองใบเป็นลูกเขย เป็นห่วงบุญพาจะแย่ง
ขอให้พ่อทองใบและบุญพาอยู่ด้วยกันมีความสุขความ
เจริญนะ”
- ทองใบ “ครับ ผมจะรักบุญพา จะถนอมบุญพาให้มาก ๆ พ่อ
ไม่ต้องห่วงดอก ผมจะทำนาของเราให้ได้ผลเต็มที่
จะไม่ยอมให้บุญพาไปรับจ้างใครเขาอีก”
- บุญพา “ฉันรู้ตัวแล้วจะพ่อ ว่าฉันควรจะแต่งงานกับทองใบ
คนบ้านเดียวกันมากกว่าที่จะไปแต่งงานกับคนชาวกรุง”

เพลงรับขวัญบุญพา

ขวัญเจ้าเอยบุญพา
จะถนอมขวัญเจ้า
ขวัญเอยเจ้าบุญพา
เจ้าคือเดือนดวงเด่น
จะรักเจ้าเหมือนดวงใจ
ขวัญเอยรับขวัญมา

ขวัญกลับมาบ้านของเรา
ไถนาเข้าหว่านข้าวเย็น
กลับบ้านนาเถิดเดือนเพ็ญ
เจ้าเป็นขวัญของบ้านนา
พี่ทองใบรักบุญพา
อยู่บ้านนาเป็นสุขเอย

เรียนรู้หนังสือกันดีกว่า

เนื้อร้อง ปิยะ ธรรัตน์
ทำนอง กิตติ ศรีเปารยะ

เรียบเรียงเสียงประสาน พิมพ์ปฏิภาณ พงษ์ธรรมจิตร
ขับร้อง สาโรจน์ จาระ

อย่าปล่อยชีวิล่วงไป
ฝึกอ่านเขียนหนังสือดีกว่า
การศึกษาช่วยเรารู้กว้างไกล
หมั่นฝึกฝนเพิ่มพูนปัญญาเรา
ผู้ใดเคยได้ร่ำเรียนมา
สอนให้ความรู้ทุกทุกคน
การช่วยคนให้เรียนรู้หนังสือ
ช่วยคนพ้นจากความเขลาทุกวัย

ศึกษาไว้เล่าเรียนเพียรวิชา
เพื่อนำมาสร้างสรรค์ชีวันเรา
พากเพียรกันไปพ้นความมัวเมา
เรียนรู้เข้าใจดีทุกคน
โปรดเมตตาคิดช่วยปวงชน
ให้หลุดพ้นทุกข์ทนกายและใจ
โลกจะรำลือระบือชื่อไกล
ไทยช่วยไทยก้าวไกลยืนนาน

ใบเบิกทาง

เนื้อเรื่อง สมจิตร กษฤทธิ
ทำนอง

เรียบเรียงเสียงประสาน ประยงค์ ชื่นเย็น
ขับร้อง เสรี รุ่งสว่าง

เกิดมาเป็นคนต้องดิ้นรนรำเรียน ฝึกอ่านฝึกเขียนปากเพียรกันทุกคน ไม่เรียน
ไม่รู้อยู่อย่างมีดมน ชีวิตของวัยเริ่มต้นทุกคนต้องเรียนหนังสือ

อยู่ดีกินดีคนที่มิวิชา เพราะว่าหมั่นศึกษาสบายเมื่อปลายมือ คนที่เกียจคร้านไม่อ่าน
ไม่เขียนนั่นคือ ถูกคนตราหน้าตราชื่อว่าคือคนโง่งม

ความรู้ คือแสงสว่าง ดังใบเบิกทางสร้างชีวิตสุขสม ตกไฟไหม้หมดน้ำไม่ไหล
ไม่จมน ชีวิตไม่ขื่นไม่ขมวิชาพาให้สุขสานดี

เกิดมาทำไมหากไม่ได้รำเรียน ไม่หัดอ่านหัดเขียน เส้นทางชีวิตกันดาร บัวตูม
ได้น้ำแม้งามอยู่กันลำธาร หรือจะสู้บัวบานเหนือลำธารจรงรำเรียน

